

Բեման, զի մտացանք ըստիւ թէ՛ անփոփոխ
արտն աղօղի բարեօրոյն համար գիւղա-
ցին դրամով կը գնէ տարը, ու այն ի՛նչ
պարտաւորացուցիչ զօրութիւն — հետեւեալ
աշնան 15—17 քիլո ցորեն կը գնուի։ Յո-
րենի ներկայ գիւղը որ 40էն աւելի է եւ
ափսոսանք 70էն աւելի տարւոյն էր
որ հրապարէ ինքն աղբ փերոյն մաւ-
կութիւնը ու յաղթանակը դարձեալ ցո-
րենի մնար։ Հայաւ ըսեցին որ յայտնի
վարդ ցանդէ ալ պակաս է, ու ինք-
բերջըն քան անփոփոխ արտը չափազան-
հետաքրքիր պատմութիւն ունի կոնսիլը,
որ 3—4 ամսեան զանազան ու գործող գիւ-
ղացին գործն է իւր կնոջ, զգաւորներս
չուն մեծցուր, դաւոր մ'ենեք, Կոմիտ-
էի երկար, լալալ մը՝ զարմեր, 40 փա-
րայի տեղ եւս հոս 40 զոր։ Կը վառակիմ-
ն։ Յ. ՅԱՐԻՍԻՍԻՆԻՆ

ԱՅՍ ԱՆՈՒՐ ՍՈՒՐ ՀԱՆԴԱԿԱՆ

Պ. Գրիգորի և բարեկամը կը յու-
սան յիշատակել իրենց փրկարարական ի-
տական խորհրդարանի նստաշրջանին
սկիզբէն։ Նախկին վարչապետը պիտի
հանձնէր եղբոր իւր պարտիկներն թէ՛
իւր նախարարութեան օրով օտար
վարչին աւելի նպատակաւոր էր իտալ-
եան արժեթիքին։ Ռուսերն մարքի-
զին բարեկամներն, ընդհանրական,
կ'ըսեն թէ նոր վարչութեան օրով ի-
տալիոյ դանձալիկն վիճակն արնայէս
բարեկամն է որ կարելի չէ վերադարձ
հրապարակել ուշադրութիւնէն։
— Ժեյլէ ծովական ի նրանաւ դառ-
նալուն պէս փութալով սկիզբէն իրենց
գրելի փորձովս առնել թաղաքացիական
և յոյժ ներքաղաքի բաւարար զոհունա-
կութիւն և շնորհակալութիւն յայտնեց
փրկարարական նախատարի պայլիքն և
նաւաստեաց անգլ. ժողովրդեան և
իշխանութեանց կողմէ եղած պատուոյն
համար։
— Յիւստիս կայարանին մէջ իւրա-
ւան կողմէ եւսանալով ընդունե-
լութիւն եղաւ այն Իտալականներուն
որք Արաբի իւրաւարական արուես-
տահանգէնէն կը դառնան։ Փողոց-
ներուն մէջ աղմկալից ցոյցեր եղան, ու-
մանք համակրական, այլը թշնամա-
կան, Իտալականներուն նկատմամբ։ Ռու-
սիկանք օրն ի օրուն շրջեցան
փողոցներուն մէջ, բայց բնաւ անկար-
գութիւն չպատահեցաւ։ Այս ցոյցեր
տակաւն կը շարունակուին կէս գի-
շերուն։
— Տեւել ինչէն թէ անգլ. նա-
ւատարմին Նիւթրուտ աղբիւրութիւնն
սկզբանք օրոշուած է, բայց առաջիմ
անդի պիտի չունենայ։ զի այսպիսի
ցոյց — ընդհանրապէս յայտնի չա-
նորդելով անմիջապէս, առանց արքեանց
պիտի մնայ։
— Փեփը Ռոման, ինչու եւ Օլիւիան,
նախարարական լրագրի հոգով, հեր-
քելով Ռոմանի մէջ հրապարակեալ նա-
մակ մը որ անպատու կը նկարագրէր
իտալեան երևալով վիճակը, կը պըն-
դեն թէ՛։
1. Իտալիոյ այս տարու ինտուստրի-
անստարակիւն է, և գալ տարուան հա-
տեթից առաւելութիւն պիտի ցուցնէ։
2. Պատերազմի հանդի պատերազմ
միայ դրուած նոր օրերով, պահեալով
վրայ տեղացած է աւելի քան 50 միլիոն
Փրիկ ոսկեգրամ։
3. Օտար թղթոյ վրայ քանդակող ամեն,
որ 1885ին և 1887ին բարձրագոյն մը միւն-
չեւ 2-50 Պ, վերջին ամիսներս 2 Պ-ն
աւելի չեղաւ, և հիմա կը գտնուի ընդ
մէջ 1-70ի և 1-50 Պ-ի, անմիջապէս
յայտնապէս։
4. Երևալով ինքնաշարժութիւնը այն-
քան ճշդութեամբ հաշուուած են որ շատ
գիտնալ որ երեսնակալ հասցիքը նուազ
կամ ծախքերն աւելի քան, ինչպէս
կ'ապագայանին ընթացիկ առաջին եւսմ-
սին արդիւնը։
— Փարիզը կը հետադարձի Առ-
թաւ, Պ. ար Պոլիցի կողմէ, թէ նա-
ւու մէջ երեւցած շարժմանը արդի
մտնական գերդաստանին դէմ չեն,
այլ քայալներն են արդի վիճակե-
տին մօր կողմէ, և հակաբողական
հանգամանք մ'ունեն։ Կ'ուզուի հար-
ուածել ինչպէս զարգացանութեան
թիւներն ի Ձեռնատան, և չինացի
ժողովուրդը մղել դէպ ի Սիպրիոյ և
Թուրքիոյ սահմաններն։ Այս պատճա-
ռաւ Ձեռնատանի աղաղակ խոռ-
վութիւններն ի նախատեսութիւն հա-
մաճարութիւն մը կը բնագծն են Ռուսիոյ
և Ֆրանսոյ։ Ձեռնատան մտադրեալ ար-
չաւանքին առաջին աւելու համար,
Ռուսիոյ շատ մը թաղան կը զրկէ Շիկ
հովանի մէջ։
— Միւսուրդը կ'ենեալ թէ զՊարի-
սին հեղաշարժ երկարողութեամբ չեն
ցնեղու և զարգացնելու գաղափարը
կայ միշտ ու կը մակնուր։ Ռուսիային
արտաքին աշխարհի հաղորդումը հը-
րեալը ամբողջ սերունդներէն ի վեր կը
պարագլխին երկարադարձութեամբ, ուս-
տի և զՊարիսիոյ երկարողութեամբ չեն
չենեղու գաղափարին իրազեկումը
զինքնէն է։ Այս տան գաղափարներ
զորն իրենք հաստատած են արդէն
բարձրագոյն վիճակի մէջ են։
— Չարը վերջապէս հրաժարեցաւ
այս տարի Պերլին այցելու խորհուր-
դուն, թէն Դանիոյ մարտաբարձն եր-
թանին առթիւ ամեն դիւրութիւն
կար։

— Պայմայեալ նախադաշ, որոյ
ճգունը ի դերու եղած էին ընդդէմ
հակառակ կուսակցութեան, հրաժա-
րական տուաւ, և վարչաբեկում անձնա-
տուր եղաւ Ֆրանսայի, Միացեալ Նա-
հանգաց, Անգլիոյ և Գերմանիոյ Նա-
ւախարարութեան հրամանատարաց, որք իշ-
խանութիւն հակառակ կուսակցու-
թեան յանձնելով, երաշխաւորութիւն
պիտի առնուին ինքն և ընդէջ ապա-
հովութեան։

Ի ՀԱՐԱՄԱՆԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Հարաւային Ամերիկայի բազմաթիւ
ինքիւնեւնութիւն միւն վերջացաւ։ Ձեռնուց
բախտն օրոշուց զայն։
Կը լինուի թէ ժամանակէ մ'ի վեր
Բիլիի Հարապետութեան երկու հաւ-
ասար կուսակցութեանց բաժնուած
էր, Պայմայեալներ և Խորհրդարանա-
կանք։

Պայմայեալները յաջողը էին խոր-
հրդարանականաց մէկ զրահաւորն ըն-
կողմ։ Այս վերջինը արեւելի հիւ-
սիական կողմը դանազան մասնակի յա-
նդուութիւններ տարեր էին պայմայեա-
կան զօրաց վրայ։

Միւն Պայմայեալները կը սպասէին
յետեւորդ շինուած երկու զրահաւորաց
գալտեան, որք ծամբան են, և որով
վճարական հարուած պիտի տային խոր-
հրդարանականաց նաւատորմին, սոքա,
իրենց նաւերուն շատութեան շնորհիւ,
աւելի քան 40,000 զօրք փոխադրեցին
իրենց հակառակորդաց կեդրոնին մօտ,
վարչաբեկով չըրկալայն, և շարաթէ
մ'ի վեր տեւող արեւելի ճակատա-
մարտներէ ետք, որոց երկուստեք իւր
30,000 հոգեք մասնակցեցան, տիրեցին
վարչաբեկով կարեւոր երկարաբարձը,
ուր ձեռք ձգեցին Պայմայեալներն թոր-
վիշտաներն, և շատ մը թիւներն ինքն
և ալ զենքեր աւար առնելէ ետեւ,
զբուեցին նաւը վնասարկի ուս-
տանը, վերջ արտով պատերազմին։
Պ. Պայմայեալ տիպերն է, նմանապէս
իւր ընտրեալ յայտըրը, ժողովուրդը
լաւ ընդունելութիւն ըրեր և յաղթու-
ղաց, որոց այժմ կը պատկանէ բարե-
կարգել երկիրն, և վերջնապէս կաղ-
մակերպեալ օրինաւոր վարչութիւն։

ԱՂԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՆ

Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ
Հայրն երեկ պարտական դեպքանա-
տունը գնաց և յանուս Ամեն. Ս.
Պատրիարք Հոր շնորհաւորեց նորեւն-
նի պաշտօնը։

Եղիպտոսի դաւաճական ընդհա-
նուր ժողովն իւր օրոշումս Աի նստին
մէջ ստորագրած է այն գիւրն որոնք Պա-
տրիարքական Փոխանորդ Գեր. Գեորգ-
Ս. վարդապետութիւնէն երկուստեք
առաջնորդ ընտրուած ըլլալը կը տե-
ղեկացրէ։ Այս տեղեկագիրը երեկ
թղթովարկով հասաւ յոյգ. Պատրի-
արքային։

Աւստիկ պատճենն այն նամակն
որով վեւմ. Գաբրիէլ Էֆէնտի Նորա-
տունկեան հրաժարած է Բաղ. ժողով-
վոյ անդամակցութենէն։

Բարձրաշնորհ Պատրիարք Ս. Հայր
Նախագահ Աղգ. Երեսու. ժողովոյ
Աղգային Պատմաբան ժողովն իւր վեր-
ջին նստին մէջ հանձն է դն ընտրել յա-
նաւակցութիւն Բաղաքական ժողովոյ
Աղգ. Կեդր. վարչութեան։

Թոյլ տուց ինչ խնդրի 2եր Բարձր
Սրբապետութեան ներդաւառ լինի այս
անգամ եւս որպէս անցողիկ. անձնակա-
նութիւն ևս բազմաթիւ պատշաճ
որք պատճառ եղած էին երկու տարի ա-
ռաջ մերժելու այն պատճառներ պաշտ-
նը, միւսնայն հարկին մէջ կը գնեն զիս և
այտը։

Վասն որոյ կ'աղաչեմ, Հայր Սրբապե-
տ. ընդ ընդ հարողով շատ հրաժա-
րաբար Աղգ. ժողովոյ, ընդ խորին շնոր-
հակեացս զոր պարտով պատկաւելի
ուսմանը, վասն իւր բարձր համարման
և ընդունելի անհետախորհ յարգանքս։
Հարմարեւ օրհնակի ամէն
Սեւմ

ԳԱՐԻՐԻԼ ՆՈՐԱՍՏՈՒՆԵԱՆ

221 օգոստ. 1891
Ինչպէս կը լինուի, վեւմ. Գաբրիէլ
Էֆէնտիի հրաժարականն ընդունուած
է նաեւ իւրա. կառավարութեան կող-
մէ, որ հանձն է հաստատելու Բաղաքա-
կան ժողովոյ միւս անունից եւսմա-
նոց ընտրութիւնն, իսկ կոնսական Ժո-
ղովն, ի բաց թողելով Գեր. Մատթէոս
Եղիպտոս իւր փորձանի և Գեր. Գրի-
գորին եպիսկոպոս Սեփակեանի ա-
նուններն, վաւերացուցած է միացեալ
տանկերու ժողովականաց ընտրու-
թիւնը։

Բարեկրկն մեզ կը գրեն թէ տեղ-
ւորն ժողովուրդը բազմաթիւ արդի-
հարաբար մը զրկած է ի Պատրիար-
քական բողոքելով տեղւորն առաջնորդ
Գեր. Արքեպիսկոպոս վարչապետի պաշտ-
նավարութեան դէմ ինչպէս նաեւ
Արք. Բարեկրկն մը վարչապետ Պաղ-
ճեանի դէմ, որ իրեն քննի Բարեկր-
ղական է։

Պայատու թաղական խորհրդոյ ընտ-
րութիւնը կատարուած և ի Պատրիար-
քական տեղեկագրուած ըլլալով, վա-
ւերացաւ Պատրիարքական կոնգրակով,
որ այս կերպիկ օր կարգացուեցաւ
թաղան երկրեցուցում մէջ, Բնորեալը
են՝ Մեծ. Տեառք։

Աղահան Աւետիսեան, Արշակ Գառ-
եան, Գրիգոր Զօրեան, Համբարձում
Բիւրիսեան, Մատէ Մատեան, Յարութ
Տաքեան, Յարութիւն Զափճափեան,
Ներսէս Քեօշեան և Օնան Համբարձում
եան։

Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ
Հայրն երեկ Մայր երկրեցուցում մէջ հա-
րաւարտ պատուաբեկ մատուց յատեւ
պէս կանանց դաւուս համար և քա-
նոց խոսեցաւ, նիւթ ունենալով կա-
նանց առաքելութիւնը։

Աղգ. Պատրիարքայանի կողմէ հը-
րահանգ արուեցաւ ի Պայմայեալը ե-
րեսնակական նոր ընտրութիւն կա-
տարելու համար։

Մշտն մէջ կը կարգանք։

Կուտ եւք, որ առաջիկայ յուն-
ուարեք, Մաշտ ամառքի խմբագիր
Պ. Արախանեանց իւր ամառքի հրա-
տարակութիւնը յանձնուած է մի ուրիշ
պարտին, ինքն մնալով իւր խմբ. գրի-
նում են, որ Պ. Արախանեանց ար-
դէն նստարկական պայման է կապել
Մաշտի աղաղակ հրատարակել հետ։
— Արախանեանց մեզ գրում են.
«Ձեր լրագրի մէջ վարդապետ կարգում էին
թէ այս կամ այն քաղաքի հայ աղգա-
րականութեան մէջ՝ բողոքականները
բազմաթիւ են։ Բայց մինչև այսօր Առ-
տարական հայերն մէջ ոչ մի բողո-
քական չը կար, իսկ այժմ բողոքական
նաւթիւնը մեր մէջն էլ սկսեց տարած-
վել և բողոքականները բուն են դը-
նում և մեզանում։ Մեր հոգեւորական
նաւթիւն ուշադրութիւն ենք դարձ-
նում այդ երեւոյթի վրայ։»

ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ՎՈՐԱԺՈՐԱՆ

Գրիգորի և Երեսու. ժողովոյ
ՔԱՆԱԵՆ ԵՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԱՐԻ

Վարդարանի տը շրջանը կոկի յառա-
ջիկայ սեպտեմբեր 2-ը երկուշաբթի,
աւարտուեցաւ ընդունելութեան տեղի
կենտնան նոյն օրէն, իսկ դասախոսու-
թիւնը կանոնաւոր կերպիւ կոկիսի առ-
տըն Յին։

Որ աշակերտուհի տալու փափաքողը
կը հրաւիրուի, առաւօտներն ի վարժա-
րան յիճարի, ուր կը գտնուի
Հիմնական Տնօրէն
ԵՄ ՍԵՂԱՆՈՐԱՆ
20 օգոստ. 1891 Սիւրբա 1—6

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՆ

ՊԱՇՏՈՒՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԻՆ

ԱՐՏԻՔԱՆԻՆ ԵՆ ՊԱՇՏՈՒՆԱՐԱՐՈՒՆԻՆ
Թնդանթարանի ինտիմեանց վի-
րատելով անտեսեցաւ Ֆերիք Սէր-
իքի փայա, ընդի թնդանթարանի դը-
րաց Բ. զօրաբանակին։

Մանկէի երկրորդ աստիճան տըր-
ուեցաւ Մանաթըրի երեւելիներէն
Յաղբ պէր։

Գնդապետութեան աստիճան վեճ.
Սուլթանի անձնական սպայակոյտին
պաշտօնեալ դեր-գնդապետ Մեհմետ
պէրի։

Ականակու. Օսմանիյէ պատուա-
նշան արուեցաւ կոնսական բարձրա-
ստիճան պաշտօնատար Եպիսկոպոս Ե-
ֆէնտիի երկրորդին, արժանաւոր և
հաստատար ըլլալուն համար։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ Դատա-
կան նախարարութեան Հուգուրի դը-
ժոց տնօրէն Սամի Էֆէնտիի։

ՇՆՈՐՀԱՐԱՐԱՐԱՆ ՀԵՌԱՐԻՐ

Վեճ. Սուլթանը շնորհակալութեան
հետաքրքիր ուղղած է Պարթեք Շահին
և եւրոպական այն վեհապետաց, որք
հետաքրքիր շնորհաւորած էին ն. վե-
հապետութեան դասակարգութեան
տարեկարգը։

— Սամաի կուսակալն եւս հեռա-
գիր մը ուղղելով ի կայ. պայտա շը-
նորհաւորած է Վեճ. Սուլթանի դա-
հակարութեան տարեկարգը։

ՎՍԵՄ. ՅԱՐԱՐԱՐԱՐԱՆ

Կայս. անձնական Դանձուս նախա-
րար վեւմ. Յարաբ փայա հիւանդ ըլ-
լալով, մէկ քանի օրէ ի վեր իւր պաշ-
տօնատեղին չըրկուի։

ԿԱՅՈՒՆԱՐԱՐԱՆ ԳՐԱՐԻՐ

Վեճ. Սուլթանն հրամայած է ա-
մեն կերպիւ օգնել չարակ զուտ
նորոգումն միատուր ու օգնութեան
կարտ անձանց և նախապէս ասոնց մէկ
ցուցակով մատուցանել իրեն։

Կայս. այն իրաւունք Բարձր. Մեծ-
նպարքոյն կողմէ հարգուեցաւ
Ինքնից գործող նախարարութեան, որ
յանձնարարեց Բարձրապետութեան
անմիջապէս պատրաստել օգնութեան
կարտ միատուր մէկ ցուցակ։

ԱՂՄԵՏ ՆԻՍԱՆՏԻՆ ՓԱՇՏՈՒ

Վեճ. Սուլթանն հրապարակեալ Ա-
մա ձեւալեւտար փայա, որուն անց-
եալ տարուան հիւանդութիւնը կըրկ-
նում էր, բողոքովն ապաքինուած է
և միայն հիւանդութենէն առաջ ե-
կած տկարութիւնը մնացած է, զոր կը
դարձանէն վեւմ. Տօքթ. Խորասան-
ճեան Էֆէնտի և հաղորդապետ Տօքթ.
Իրիշտի պէր։

ՄՈՒՆԻՍԻՍԻՍ ԿՈՐԵ

Ռուսական դեսպան Պ. Նէխոմոֆ
երեկ իրիշտի շրջը հայկերոյթ մը
տուաւ ի պատիւ ֆրանսական դես-
պան Սմոլեպիլոյ կոմսին, որ, ինչպէս
պատին է, փեթիսպարիկ ֆրանսական
դեսպան անուանուած ըլլալով, ի ձե-
տոյ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։
Սեյանէն յետոյ Տիկին Նէխոմոֆ
ընդունելութիւն մը կատարեց։

Ահաւորիկ հրաւիրելով անունները.
Վեւմ. Միւսի փայա, Ներքին գըր-
ծող նախարար, Վեւմ. Սարտ փայա,
Արտաքին գործող նախարար, Խալիկ
դեսպան Պ. Պաշտ և Պաշտօնէի Պաշտ,
հիւանդական դեսպան Պ. Մալոյօրտան,
Տիկ. Զեֆէր, Տիկ. Սուրց, Պ. Երեսու
Պոլիսի, առաջին քաղաքացի ֆրան-
սական դեսպանատան, Անգլանտը Էֆ-
ֆարիֆտարի, հայապաշտական դեսպան
և կինն, առաւելական դեսպանատան պա-
հակ շրջանաւոր հրամանատար, Պ. Ե.
Տիկին ժողովուրդ, Օր. Նէխոմոֆ, Պ.
Վալաիլի Նէխոմոֆ, Պ. Սեյան, Պ. Ա.
Սմիրնով։

ԱՆՏԻՐԱՐԱՐԱՆ ՊԱՇՏԻՐԱՐԱՐԱՆ

Ասից առաջ ծանուցուեցաւ թէ
Թաթար իւտան եպիսկոպոս Գեր.
Սերիքիսի՝ Անտիպալ աթուռն Պաշ-
տարք ընտրուած էր։ Արք. ընտրու-
թիւնէն անմիջապէս ետքը, տեղական
իշխանութիւնը ծանուցած ըլլալով Բ.
Դան թէ այս ընտրութիւն մեկնա-
յութեան կատարուած է և թէ գնդա-
յէ օրինաւոր նկատուի, կայս. կառա-
վարութիւնն, յետ մաքրախոյզ քննու-
թեան, կրկին օր հրաման քննել է
որ այդ ընտրութիւն անմիջապէս ըն-
դունի և հրահանգներ ղրկուին ն. Պե-
րուլին և Դամասկոսի կուսակալներուն
որպէս զի ըստ օրինի նոր ընտրու-
թեան մը ձեռնարկուի։

ԵՐԱՐԱՐԱՐԱՆ Ի ԹՈՒՐԻՐԱՆ

Թայանի է թէ Սամսոն Սեբաս-
տիա ինտիմեալ երկաթուղի դժի-
ւարանատը Պ. Մաքար պաշտօնէն է
բարեկարգ և մեկնել պայմանագրով
ընդ ընդ Եւստան. Պ. Մաքար հիւ-
ստութիւն մը գտած է երկու կէտերու
մէջ, առաջինը թէ զինքն անմիջապէս
մատուցել համաժողովութեան արա-
հովութեան գումարը մաս առ մաս
նստալու, նահանգին կուսակալութեան
ստորագրել մը մատուցանելով, ինչ-
քան ի նախարարութեան մէջ նշանակ-
եալ յանձնառութիւնները չգործադրէ
իւր իրաւունքը պիտի կրնային։ Պ.
Մաքար այս երկու կէտերու փոփոխ-
ութիւն պահանջած է, Արք. Սեւ Կի-
մանայ թէ Բ. Դան իրաւագէտ խոր-
հրդական տեղեկագիր մը պատրաս-
տած են թէ կայս. կառավարութիւնը
իւր եղանակաւ կ'ընտրէ պայմանա-
գրութեան տրամադրութիւնները, յայ-
տարարելով միանգամայն թէ այդ եր-
կու կէտերու մէջ հակառակութիւն չկայ
և թէ միւս միւսին լրացողի մասը կը
կարգէ։ Այս տեղեկագիր այժմ կը քն-
նուի նախարարաց Խորհրդին կողմէ։

ՄԱՆԻՍ

[illegible]

